

Posreduje številne v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računsko v
 birohotne ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov *manj* po 40 cent.
 omenjena, zahvale, poslanca in vabila po l l., oglasi desetmih zavodov
manj po l 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj a l 2. — Oglasi,
 naročnika in reklamacije se pošiljajo izključno upravi! Edinosti, v Trstu, ulica sv.
 Franciška Asiškega štev. 20, I. nadstropja. — Telefon uradnika v upravi 11-52.

List, ki je napisal te vrstice, je eden izmed najstarejših in najprijateljskih nemških listov, namreč »Hamburger Fremdenblatt« od 31. avgusta 1924, list, ki izhaja že 96 let. Navedli smo gornje besede le kot dokaz, da taka dvolednost ne dosega namena, ki se z njo zasleduje, da bi se namreč prikril pred svetom resnični položaj narodnih manjšin. Ali ne dokazuje marveč ojanje nemškega lista, da je uspeh

Časopis kot vzgojno in izobraževalno sredstvo

Kdor govori o časopisu se neredkokrat čuti poklicanega in upravičenega ga kritizirati in omalozicevati, še predno raziskuje v zadostni meri vse vzročne vezi, ki so dane v faktičnem stanju časopisa. Odtod pretirane pribojbe, češ časopisje ne vrši med narodom onega vzgojnega dela, ki bi ga lahko vršilo. Seveda imajo taki kritiki pred očmi idealni tip izobraževanja, medtem ko stavijo resnično vzgojo in izobraževalno delo časopisa na najnižjo stopnjo, s čimer je torej podano med obema tipoma izobraževanja očitno veliko nasprotje. Takega pogoška se moramo pri reševanju problema časopisnega izobraževalnega dela varovati.

Časopis je ena izmed najvažnejših in najzgodnejših ustanov novega veka. Postal je posebno v zadnjem stoletju važen kulturni činitelj s tem, da je prevzel misijo širjenja izobraževalnega gradiva med masami in pospeševanja faktičnih interesov posameznega naroda in nadalje celokupnega človeštva. Tako se je časopis povzdignil do najvišjega nosilca izobrazbe. Anglež W. F. Stead je rekel: «Časopis je prevzel s svojim izobraževanjem velik del dolžnosti, ki jih je imela v srednjem veku cerkev, in v izpolnjevanju teh dolžnosti je njegovo delo v marsičem sorodno delu moderne univerze, ki tudi rešuje, pojasnjuje in posreduje najvažnejša izobraževalna vprašanja».

Povsod lahko opazimo, da nadkriljuje časopis s svojo razširjenostjo in kvantiteto izobraževalna sredstva, kakor n. pr.: knjige, brošure, predavanja in gledališke predstave. Kot tak zadovoljuje duhovne potrebe tisočih bralcev. V zvezi s tem dejstvom moramo naglasiti, da bi prislo sodobno moderno življenje iz tira, če bi na mah prenehalo izhajati vse časopise.

Vprašati se moramo na tem mestu: kako učinkuje to najsiilnejše izobraževalno sredstvo? Stopnja njegovega učinkovanja, njegov vpliv na kulturni svet je popolnoma odvisen od tega, kakšni so ljudje, katerih misli, čustva in stremeljenja posreduje in razširja imenovano kulturno sredstvo.

Časopis je danes v tehničnem oziru ne nadkriljevan in zamore kot posredovalec izobrazbe jako veliko storiti. Ako se to tudi resnično vrši v praksi, je odvisno od vprašanja, kako izkoriščamo ta odlični izobraževalni instrument; kajti narod, ki obrekuje svoj tisk, se obtožuje samega sebe. Iz tega ne sledi, da se mora reči o časopisu vedno le dobro, temveč da moramo tudi med seboj in nad seboj vršiti avtoritativno in se vedno bolj spopolnjevanje.

Pri vseh reformah časopisja v smislu poglobljene ljudske izobrazbe bodo morali kulturno najbolj oblikovani krogi bralcev računati z gotovimi nedostaki časopisja, v kolikor se zahteva od dnevnikov hitrost, točno in pogosto zavzemanje stališča napram posameznim slučajem. Slehera kritika na račun časopisa mora torej upoštevati troje momentov: prvič tehnično stan časopisa, drugič naloge, ki jih časopisu nalaga družba, in tretjič obveznosti, ki jih ustvarja krog bralcev.

Kako vpliva dnevno politično časopisje na povprečnega bralca? Vrsta in obseg poročil, ki jih vsebuje časopis, učinkuje večkrat na bralca, na njegovo duhovno sliko o svetu podzvestno in v jako intenzivni meri. Težnja po tvoritvi lastnih sodb iz lastnega, neposrednega naziranja in samostojnega razmišljanja je pri vsakdanjem človeku neznatna. Dobrodošel mu je oni, ki prevzame nalogo, da mu nudi na praktičen način potrebne sodbe in čim več obdelane snovi. Vsakdanjemu človeku bi bilo neznosno, ako bi se moral pri slehernem dejanju šele odločevati na podlagi lastnega razsodanja in izbiranja, kajti resnično voljo k inicijativni in aktivnosti imajo navadno le maloštevilni.

Tudi izredno izobražen človek, ki stremi vedno po jasnosti in samostojnosti ter polaga važnost na to, da se izkaže v življenju povsod koristen, ne bo sicer zametaval lastne sodbe, toda uvidel bo kmalu, da se mora tu ali tam podrediti boljšim strokovnjakom, ker ga v to silijo že ekonomija časa. Kakor se mora povprečen človek pustiti voditi in le voditi v duhovnem življenju že z ozirom na navedeno ekonomijo, tako pride tudi najbolj izobražen človek v položaj, da mora upoštevati ta časovni moment v življenju in se pustiti voditi. To vodstvo ali vsestransko podučevanje v najrazličnejših življenjskih vprašanjih vrši v prvi vrsti časopisje. V bralcu narašča število novih sodb, ki bi jih brez časopisov moral pogrešati. Radi tega se poslužuje tudi mlad človek, ki stremi po znanju, tako rad časopisa. Neredkokrat se ima posameznik zahvaliti za obseg svojega znanja ravno in v veliki meri časopisom.

Seveda podaja časopis znanje v širino, a ne v globino, torej v prvi vrsti količino znanja; saj drugače tudi ni mogoče pri veliki brzini, s katero morajo vršiti svoje posle uredniki, poročevalci, reporterji in vse ostale osebe časopisnega podjetja, v kolikor s svojim delom pripomore na ta ali oni način, da je časopis-dnevnik čimprej spisan, tiskan, korigiran ter čimprej razposlan na vse strani pokrajine, države, inozemstva.

Na vprašanje, katere izobraževalne možnosti tičijo v časopisu, moramo s stališča poglobljene ljudske izobrazbe odgovoriti sledeče: Razvoj časopisja stremi po vedno večji hitrosti in obilici v posredovanju vesti in poročil. Princip brzine, ki je dovedel časopisje do tako sijajne pozicije v kulturnem življenju, se mora nadalje razvijati. Obilica snovi velja in mora veljati časopisu tudi v bodočnosti kot ideal. Brezdvomno je ta razvoj vezan na razvoj tehnike.

Narod, ki je navajen dnevno čitati cele kolone časopisa, se ne more in se tudi ne

Dr. Albin Vilhar:

Neholiko o zgodovini abecede

Grški zgodovinar Herodotos nam pripoveduje (5, 57), da so Grkom prišli iz Feničani, ki so se s svojim voditeljem, junakom Kadmos, priselili v grško deželo Boiotijo. Pripovedka namreč pripoveduje, da je Zeus ugrabil Phoibinovo hčer (po Homeru in Pausaniju) Evropo in jo odpeljal čez morje na Kreto. Oče jo pošlje iskat, a ker je vsak trud brezuspešen, se Kadmos obrne na delfsko proročišče, ki mu ukaže, naj ne išče dalje, marveč naj gre za neko junico in kjer se bo ta odpeljala, tam naj ustanovi mesto. Kjer se je junica vlegla, stoji danes kraj Tebe in dežela dobi po junici ime Boiotija. Toliko junaka pripovedka. Herodotos pristavlja dalje, da so po Feničanih Grki imenovali črke phoinikéa (5, 58). — Ali je Herodotos sporočilo smatrati zgolj za razlago imena phoinix itd., kakor stari pisatelji to zelo pogosto delajo, ali pa je besedo phoinikéa smatrati zgolj za pomen »rdeč, škrlatni«, kakor v grščini sestavljenke s to besedo pomenijo? O tem vprašanju je težko odločiti; vendar bi se jaz odločil za poslednje mnenje in bi ga deloma podprl s tem dejstvom, da so stari svoje napise rdeče prebarvali in dalje z dejstvom, da se včasih beseda phoinikéa rabi direktno v pomenu grammata, t. j. črke (Roehl, I G A 497). Poročilo rimskega zgodovinarja Tacita (ann. 11, 14) se nanaša na poročilo, katerega avtor je bil omenjeni Herodotos in zato ravnokar merodajno. Takisto brezpomembna je notica o Semonidu, Palamedu, Epicharmu kot izumiteljih 16, oziroma 17 črk.

Do tukaj smo se tedaj bavili le s poročili, katerim je za osnovo več ali manj le bajka. Preiskujemo sedaj nekoliko natančneje to zanimivo vprašanje!

Pisavo so Grki prevzeli od Feničanov, hkrati z imeni črk (Alph = gr. alpha Bêth = beta, gimel = gamma itd.) in njih številčno veljavo (ker semitski jeziki ne poznajo števil, ampak jim zato služijo črke). Za to mnenje niso toliko merodajna stara poročila (prim. Weinberger P. W. II, A 717), kakor dejstva. Predvsem črke same in njih velika podobnost med seboj (znak sampi za 900), dalje to, da se črke nazivajo po akrofoni, kakor nazivamo ta pojav, da se na pr. od cele besede, ki pomeni pravzaprav hiša (bait), vzame le prva črka b, ali govedo (alophe) ali kamela (črka gimel) itd. Dalje opravičuje ta nazor tudi to, da so Grki kakor vzhodni narodi pisali od desne proti levi (za to govore oblike črk n. pr. b, g, z, ki se pišejo v starih napisih obratno kot dandanes), ali pa da so rabili bustrofični način pisave, t. j. da so začeli prvo vrsto pisati n. pr. od desne proti levi, naslednjo vrsto pa od leve proti desni, torej prav kakor se orje, kar beseda bustrophedon (t. j. kakor se govedo obrača) pomeni. To abecedo so najprej sprejeli Jonci, kakor poroča Herodotos in ionski alfabet so sprejeli I. 404/3, pod arhontom Eukleidom, tudi v glavnem grškem mestu Atenah in tedaj so vsi epihorični (pokrajinski) alfabeti izgubili svojo veljavo.

Ta pisava, ki jo so Feničani rabili, bi se lahko z vso pravico imenovala kanaanska pisava, po deželi Kanaan, v Feničiji, Aram in Moab. Poznali so jo Hebrejci že za časa kraljev. Dokazana nam je že približno od l. 1000 pr. Kr., je pa skoro gotovo še starejša, kot meni slavni Kittel (Geschichte des Volkes Israel, I, 1912, 177 ss). Vprašanje nastane tedaj, kdo je izumitelj te kanaanske pisave? Dosedaj so za izumitelje veljali kratkomočno Feničani, katerim so sploh pripisovali veliko večjo nalogo, kakor so jo v resnici izvrševali. Samo Olshausen s kako vneto je razlagal italiska imena iz feniškega jezika (Rhein. Mus. 8, 1852, 321 ss) ali Mövers, Assmann itd. Dandanes pa velja mnenje, da je pisava pravzaprav le izvedena in sicer iz nekega praktičnega alfabeta, tedaj da izvira iz toli važnega egejskega kulturnega središča. To naziranje je vredno vsega upoštevavanja, kar je ravno v tem delu še mnogo mnogo nerazrečenega in neprečičenega; omenjam le n. pr. ploščo iz kretskega mesta Phaistos. Od tu so pisavo dalje širili kaki trgovski narodi proti vzhodu in so poimenovanje črk sprejeli od vzhodnih Semitov, ali kot meni Beer, naravnost iz klinopisa. In res so, kakor smo videli, vsa imena črk pristno orientalsko-semitska! V takem stanu so abecede in sicer mogoče po posredovanju Feničanov, sprejeli Grki kot najbližji kulturni sosed teh mornarjev in Grki so alfabet razširili po vsem kulturnem svetu. To mnenje se nekoliko potrjuje domneva, da so v starih časih v Palestini rabili babilonsko klinopisno pisavo (in seveda tudi jezik); pravim domneva, ker razen dveh pogodbenih klinopišnih napisov iz l. 1497 pr. Kr., ki so jih našli v Gezeru, gotovih dokazov do sedaj še ni. Dalje je zanimivo, da je najstarejše poročilo, ki navaja imena 22 posameznih hebrejskih črk, ravno grško (Nöldeke, Beiträge zur semitischen Sprachwissenschaft, 1904, 124 ss).

Tako je alfabet prišel do Grkov. Kako se je od tu dalje širil proti Latincem in zapadnim narodom, bom razpravljal o prihodnosti. Glejte gospo Lecount naravnost v obraz, ne kažite med razgovorom nikake zadržke, in če bi se gospod Noel hotel z vami pečati, ne dajte mu preveč pozornosti, dokler bo počivalo upraviteljičino oko na vas. Sedaj pa poslušajte! Celo jutro sem se bavil z Joycejevim znanstvenimi razgovori in hočem, da bo tudi gospa Lecount od tega kaj imela. Če se mi ne poreči odvrtni njene pozornosti od vas in njenega gospoda, potem ne dam niti vinjara za našo stvar! Navadni pogovori bi pri tej ženki ne bi izdali, tudi ne komplimenti in dovtipi, poplazenost pa utegne obuditi spomin na umrlega profesorja. Dogovoriti se morava, kako si bova dejala znamenja. Če bom vzal sloček iz leve v desno roko, tedaj govorim kot Joyce, če ga vzamem iz desne v

sme ostreti tega izobraževalnega sredstva. Celokupno naše bitje in živje je s časopisom tesno spojeno, kajti knjiga zahteva od nas več aktivnosti, več časa in je razmeroma dražja. Razna predavanja imajo svoje samostojne izobraževalne smotre. Kakor ne more končno časopis nikoli nadomestiti predavanja in knjige v gotovih oziirih, tako ne moremo tudi časopisa poleg navedenih izobraževalnih sredstev pogrešati v vsakdanjem življenju. Naša sveta dolžnost je torej, da izkoristimo svoj časopis čim bolj v izobraževalne svrhe, kajti v znanja je moč in svoboda.

Književnost in umetnost

Pravni Vestnik. Številki 7. in 8. tega že četrto leto izhajajočega pravno-strokovnega mesečnika prinašati sledeče zanimive in aktualne članke:

Dr. Pajnič je končal svojo temeljito razpravo o padli vrednosti denarja in o sodnih odločbah. Na to razpravo opozarjamo zlasti one, ki imajo kupčijske posele v raznih nasledstvenih državah. Hinko Lučovnik, mlad, nadarjen in mnogo obetajoč pisatelj na polju kazenskega prava, se peča s sabotažo, tem modernim pojavom v javnem življenju, ter z njim kazensko-pravnim pomenom. List prinaša nadalje besedilo dogovora o pravni in sodni zaščiti državljanov sklenjenega med Italijo in kraljevino SHS. Ta dogovor, ki je posebne važnosti za meddržavni pravni promet, žalibog še ni dovolj poznan v prizadetih krogih. Natančno poznanje tega dogovora bi prihranilo strankam marsikatero sitnost in stroške.

Kakor navadno prinaša list celo vrsto zanimivih sodnih odločb, vse nove zakone in odloke — in teh ni malo! — književne vesti, osebne vesti in razne druge vesti.

List zasluži, kakor smo že večkrat poudarjali, vsestransko upoštevanje in podporo. Skrbeti moramo, da ne propade ta naš edini slovenski pravnostrokovni list v Italiji!

L. Lipovec: Spodobni ljudje. I. Cisto rodoljubje, enodejanka. Splošna knjižnica št. 30. v Ljubljani 1924. Založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Strani 36. Cena broš. Din. 6.—

Pod skupnim naslovom »Spodobni ljudje« izide v založbi Zvezne tiskarne in knjigarne v Ljubljani v okvirju agilne »Splošne knjižnice« ciklus petero enodejank: Avtor L. Lipovec (psevdonom, za katerim se skriva znana slov. književniška osebnost) imenuje te enodejanske komedije. Ves ciklus »Spodobni ljudje« je idejno — enotna skupina četrto komedij — enodejank, ki se vrše pred svetovno vojno in enodejanskega epiloga, v katerem nastopajo osebe iz prejšnjih komedij po svetovni vojni.

Iz praktičnih razlogov in ker je vsaka teh petero enodejank zase zaključena enota, ki se lahko tudi samostojno uprizarjo je založba uredila izdaje tega ciklusa tako, da izide pod skupnim naslovom: Spodobni ljudje in sicer v nastopni vrsti: I. Cisto rodoljubje. II. Roka roko... III. Živetil IV. Iakrena ljubezen in epiloga: Prekvašeni svet v tekočih zvezkih »Splošne knjižnice« št. 30 do 34. Vseh petero zvezkov bo vezanih v skupno knjigo, a broširana se bo dobivala vsaka enodejanka posebej.

Prva teh komedij — enodejank »Cisto rodoljubje« je pravkar izšla kot 30. zvezek »Splošne knjižnice«. Enodejanka je drastična slika naših predvojnih političnih in socialnih razmer, ki v mnogem obstojajo še danes. Pozna se pisatelja, da je natančno in podrobno opazoval naše življenje, zato je satira, izražena v pristni, domači govorici nepresiljena in dobro zadeta. Prepričani smo, da bo ta enodejanka, kakor tudi ostale štiri tega ciklusa zelo dobrodošla našim odrom. Saj ti odri, posebno na deželi, toliko pogrešajo izvirnih krajših igrokazov iz domačega življenja, ki pa ne povzročajo posebnih težav, ako se gleda in scenaristi ne gleda oseb. Kakor čujemo, bo te enodejanke uprizarilo v letošnji sezoni tudi Narodno gledališče v Ljubljani. Neznatna cena borih 6 Din. za knjižico bo omogočila vsakomur nabavo potrebnih izvodov. Omenjam, da avtorjeve pravice, posebno glede dovolitve vsakršnega uprizarjanja, zastopa založništvo »Zvezna knjigarna« v Ljubljani.

Spominjajte se ob vsaki priliki, Dijaške Maticе,

Marsikatera gospa misli, da ne dobi v naših skladiščih blaga najboljše vrste. Nasprotno! Kot pravi blokisti lahko dokažemo bogato izbero svilene, baržuna itd. itd.

Baržun Manchester visok 70 cm, po L 24.90 m.
Poseben baržun visok 1.40, po L 59.50 m.
Poseben baržun Chiffon visok 115 cm, po L 49.50 m.
Baržun, najfinejši tramē, visok 110 cm, po L 64.50 m.

Volnenine za gospē, blago za moške obleke, bombaževine itd. itd.

Obiščite nas in prepričajte se!!!
Družba BLOCCHISTI MILANESI - Trst
Corso Vitt. Em. III. št. 25 (vokal Piazza S. Caterina)

PODLISTEK

W. Collins:
BREZ IMENA (123)
Roman.

ČETIRTO POGlavJE.

V bližini North-Shingle vile sta zagledala kapitan Wragge in Magdalena aivo krilo upraviteljice, njen solčnik in pod njim slabotno, majhno postavbo Noela Vanstoneja. Kapitan je takoj ubral potanejši korak ter dal svoji spremelvalki še sledeča navodila: »Ne pozabite na svojo smehljajo, vse ostalo je dobro, izprehod vam je dal barvo, klobuk se vam izvzorno podaja. Glejte gospo Lecount naravnost v obraz, ne kažite med razgovorom nikake zadržke, in če bi se gospod Noel hotel z vami pečati, ne dajte mu preveč pozornosti, dokler bo počivalo upraviteljičino oko na vas. Sedaj pa poslušajte! Celo jutro sem se bavil z Joycejevim znanstvenimi razgovori in hočem, da bo tudi gospa Lecount od tega kaj imela. Če se mi ne poreči odvrtni njene pozornosti od vas in njenega gospoda, potem ne dam niti vinjara za našo stvar! Navadni pogovori bi pri tej ženki ne bi izdali, tudi ne komplimenti in dovtipi, poplazenost pa utegne obuditi spomin na umrlega profesorja. Dogovoriti se morava, kako si bova dejala znamenja. Če bom vzal sloček iz leve v desno roko, tedaj govorim kot Joyce, če ga vzamem iz desne v

Borzná poročila.

Ogrske krome	0.0285	0.0305
avstrijske krome	0.0270	0.0280
čehoslovaške krome	0.0280	0.0290
dinarji	30.15	30.45
leji	11.75	12.25
marke	22.90	22.95
dolarji	1.26.25	1.27.00
francoski franki	429.00	431.00
švicarski franki	101.70	101.90
angleški funti papirnati	84.02	

Benetijske (vojnoškodninske) obveznice . . .

Mali oglasi

UREDNIK išče zračno in svetlo sobo (s hrano) pri mirni družini v bližini tiskarne Edinost. Ponudbe na upravnishvo pod »Mir«. 1140

DEKLICA, poštna se išče za gostilno. Via S. Lazzaro 7. 1148

SLUŽINKJO, pridno, pošteno in zdravo iščem. Plača po dogovoru. Via Coroneo 13, vrata 9. 1149

KOLO, v najboljšem stanju, prodaja po zmerni ceni Hrovatin Fran. Kovzane — Materija št. 31. 1150

IŠČEM stanovanje, ali samo sobo. Naslov pri upravnishvu. 1146

BABICA, izkušena, sprejema noseče na dom. Via Chiozza 50, pritličje. 1142

KUPIM HISO 4—5 prostorov in vrt. Stanovanje mora biti v kratkem prostu in pitna voda pri hiši. Posredovalci izključeni. Naslov pri upravnishvu. 1140

PRIZMATIČNE daljnogledje kupuje Giusto Hirsch, optik, Via Mazzini 36, Trst. 1062

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Zdravnik na razpolago. Dobra postrežba. Govori slovensko. Tajnost zanjame. Slavic. Via Giulia 29. 968

PRI SLOVENSKI DRUŽINI v Gorici se sprejme učencev ali učenk na hrano in stanovanje. Naslov pove upravnishvo, Gorica, Via Carducci 7, I. 1009

HISNA, ki zna kuhati, se išče za takoj. C. Garibaldi 17/III. 1147

GLASOVIRJE v vsakem stanju popravlja, uglašuje, kupuje in ceni. Pečar, Trst, Via Molino a vento 5, III. 7

VINOGRADNIKI!

Ako hočete imeti zdrava in stanovitna vina, rabite za pokopenje mošta umeten kvasec in po potrebi tudi metabisulfit.

Kvasec je naročiti vsaj teden dni pred trgatvijo. Stekleniča kloster-neuburškega kvasca stane s poštnimi stroški in navodilom vred 16 lir

V zalogi imam tudi grozdne škarje, moštne tehtnice, kipele pilike itd.

Oenotehnik JUST UŠAJ, „Vinoagrarja“, GORICA, V. C. Favetti št. 6.

GIUSEPPE SPECHAR - TRST

Via S. Caterina 7, vokal Via Mazzini
naznanja cenjenim odjemalcem, da je prejel

veliko izbero tu- in inozemskega blaga
za moške in ženske obleke po konkurenčnih cenah.

Specialiteta: ANGLEŠKO in ČEŠKO BLAGO.

MARIJA ŠTOLFA

je danes po kratki in mučni bolezni v dobi 60 let mirno v Gospodu preminula.

Zalujoči soprog Josip, otroci Franc (odsoten), Marijan, Julija por. Salmassi, sestra, brat in ostali sorodniki naznanjajo to tužno vest vsem sorodnikom, prijateljem in znancom.

Pogreb drage pokojnice se bo vršil v četrtek, dne 11. t. m., ob 15. uri, iz mrtvašnice mestne bolnišnice v cerkev S. Antona.

Trst, dne 10. septembra 1924. 35/40

Novo pogrebno podjetje, Corso V. E. III. 47.

Potrži neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naša ljubljena hči in sestra

ROŽA GOMBAČ

danes po dolgi in mučni bolezni, prevadena s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice se bo vršil v četrtek, 11. t. m., ob 14.30, od postaje tramvajev pri sv. Soboti, (istrska cesta, blizu gostilne Suietta na pokopališču k sv. Ani.

Trst, dne 10. septembra 1924. 35/39

Zalujoči starši: Anton in Roža, Anton, Franc, brata Ana, Marija, sestre ter ostali sorodniki.

Plešasti

postanejo vsi oni, ki imajo na klati koži lučine. Te pa se najhitreje odpravijo s FILOTRIX-OM, ki je najboljša voda te vrste. Izdeluje jo lekarna »Alla Madonna della Salute«, Trst, Campo S. Giacomo. Dobiva se v vsaki lekarni.

ARRIBA!

Gospodarstvo.

Kmetovalci! Bodite previdni pri nabavi Thomasove žlindre!

V umetnih gnojilih kupujemo rastlinske redilne snovi, pred vsem dušik, fosforovo kislino in kalij, ki jih več ali manj primanjkuje v zemlji, katero obdelujemo. Dušik je na pr. v čilskem solitru, fosforova kislina v superfosfatu in Thomasovi žlindri, kalij pa v kajnitru in kalijevi soli. Vrednost umetnih gnojil je torej odvisna in se ravna po množini ali odstotkih rastlinskih redilnih snovi, ki jih vsebujejo. Zato na nam mora prodajalec vedno jamčiti, da je res toliko odstotkov redilnih snovi v umetnem gnojilu, ki nam ga ponuja in ga želimo kupiti.

Med umetnimi gnojili pa dela v tem oziru Thomasova žlindra nekoliko izjemno. Pri nakupovanju te se ne smemo že zadovoljiti, da nam prodajalec jamči samo odstotke v njej se nahajajoče fosforove kisline. Neobhodno potrebno je, da nam obenem jamči tudi za raztopnost fosforove kisline in za drobnost žlindre same. Raztopnost fosforove kisline v Thomasovi žlindri določujejo na kemičnih poskusih s pomočjo dvodotne (2%) citronove kisline. Za določevanje raztopnosti pa se uporablja citronska kislina zlasti radi tega, ker se je doznalo, da se prav toliko oziroma vsej zelo približno toliko, ako ne več, fosforove kisline v Thomasovi žlindri more raztopiti tudi v njo pogojeni zemlji, kolikor se je raztopi v omenjeni citrionovi kislini. Rastline namreč, katerim gnojimo s Thomasovo žlindro, morejo uporabiti za svojo rastočo le raztopno fosforovo kislino, ne pa neraztopno. Prav iz tega vzroka nam ne sme zadostovati, da nam prodajalec jamči samo za odstotke in ne tudi za raztopnost fosforove kisline v Thomasovi žlindri. Predpogoj za raztopnost fosforove kisline v citrionovi kislini in potemtakem tudi v zemlji pa je drobnost Thomasove žlindre. Čim bolj drobno ali fino zmleta je Thomasova žlindra, toliko več je v njej takšne fosforove kisline, ki se raztopi v dvodotni citrionovi kislini. Vseled tega je brez drugega v našo korist, če nam je znana tudi drobnost Thomasove žlindre. Drobno ali fino zmleta pa je ona Thomasova žlindra, ki se da presejati še skozi sito, pri kateri so posamezne luknjice 0.15 milimetra dolge in prav toliko široke.

V pojasnilo oglejmo si še dve ponudbi za nabavo Thomasove žlindre, ki jih imam pred seboj. Prva se glasi takole: "Iz prve roke nudimo za jesensko gnojenje travnikov vsako količino garantirane 16 do 20% Thomasove žlindre po L 34 do 36 za kvintal postavno vsaka postaja Juljske krajine." Druga ponudba pa se glasi sledeče: "Nudim garantirano 16 do 20% Thomasovo žlindro z drobnostjo 75 do 80% in raztopnostjo 90 do 95% franko vagon. Vaša postaja. Kot podlaga velja 18%. Če bo vsebovala 18%, mi plačate po 38 lir kvintal, če pa bi se potem analize dognalo, da vsebuje manj kot 18%, se cena zniža za vsak odstotek pod 18% za 2 liri 11 stotink, če pa bi presežala 18%, mi plačate za vsak ulomek in odstotek 2 liri 11 stotink. Sprejeto o analizi gre na Vaše stroške ali pa polovico na moje polovico na Vaše."

Če si pri nakupu Thomasove žlindre glasom prve prej navedene ponudbe takšno srečen, da dobiš Thomasovo žlindro z 20% fosforove kisline in jo plačaš le po 34 lir kvintal, te stane 1% fosforove kisline le 1 liro 70 stotink. Ako pa naletiš le na 16% Thomasovo žlindro, katero ti zaračuna prodajalec po 36 lir kvintal, plačaš za 1% fosforove kisline 2 liri 25 stotink. V nobenem slučaju pa ti prodajalec ne nudi jamstva ne za drobnost Thomasove žlindre, ki mora znašati najmanj 75 do 80% in ne na raztopnost, ki mora znašati vsaj 90 do 95%. Kaj ti torej pomaga vsa kupljena fosforova kislina v Thomasovi žlindri, če nimaš jamstev za drobnost in raztopnost, če je fosforova kislina večinoma neraztopna? Kupil si v tem slučaju mačko v žaklju.

Vzemimo drugo ponudbo. Kupil si za jamčeno 18% Thomasovo žlindro s 75 do 80% no drobnostjo in z 90 do 95% no raztopnostjo franko vagon. Tvoja postaja po 38 lir kvintal. V tem slučaju si kupil odstotek fosforove kisline po 2 liri 11 stotink. Ako pa bi analiza izkazala, da je v Thomasovi žlindri le 17% fosforove kisline, potem bi bila cena za kvintal 38 lir manj 2 liri 11 stotink, kar znaša 35 lir 89 stotink. Če pa bi bilo na podlagi analize v Thomasovi žlindri 19% fosforove kisline, bi znašala cena za 1 kvintal 38 + 2.11 = 40 lir 11 stotink.

Iz teh dveh primerov ponudb za nabavo Thomasove žlindre razvidi lahko vsak kmetovalec, da je vedno na boljsem, če kupi Thomasovo žlindro na podlagi druge in ne prve ponudbe. Le v drugi ponudbi ima zagotovilo, da se skoraj vsa fosforova kislina v zemlji raztopi in pride pogojeno rastlinam v prid.

"Gosp. Vestnik".

MARIBORSKA INDUSTRIJSKA IN OBRTNA RAZSTAVA

Mariborska industrijska in obrtna razstava nima tistega mednarodnega značaja kakor Ljublj. velesejem, ker je bila zamišljena le, da pokaže, kaj izdeluje mariborski okraj in kako se je tu na industrijskem in obrtnem polju napredovalo. Precej industrijskih podjetij je bilo tu že pred vojno, po prevratu pa so se ti silno pomnožili, da lahko rečemo, da so zrastle kakor gobe po dežju. Kdo bi se še pred par leti mislil, da bo vse te stvari mogoče proizvajati v tem, sicer po naravi jako rodovitnem kraju. Mnogo je temu pripomogla velikanska elektrarna na Dravi pri Falu, ki daje električni tok celemu okraju, in še celo v precej oddaljene rudokope v Trbovljah. Ker se ves sedanji ekonomski pokret v Jugoslaviji karakterizira v eman-

paciji industrije od inozemstva, je naravno, da se je tudi tu, kakor po celi Sloveniji, začelo graditi tvornice za najrazličnejše izdelke od pohištva, usnja, kovinarstva, kemikalij do čokolade.

Vsi ti izdelki in mnogo drugih so okusno razstavljeni v prostorih dekliske šole v Mariboru. Na dvorišču vidimo razen raznih strojev tudi lepe zvonove, katere je vtila nova livarna zvonov "Zvonoglas" v Mariboru. V pritličju vidimo pa produkte kolarjev in vozarjev, ki so razstavili lepe, elegantne vozove in kočije. Ravno tam vidimo še lepo okrašene sode, res umetniško delo sodarja Pichlerja. Ne smem tu pozabiti tovarne strojev "Fariš", ki je razstavila raznovrstne poljedelske stroje in priprave. Sedaj pa pridejo na vrsto razni kotlarji, ki nam kažejo vsakovrstne kotle in priprave za destilacijo, tako da smejo s takimi izdelki konkurirati z inozemstvom. Tudi lončariji, katerih je v mariborskem okraju veliko, so izločili umetniške izdelke iz ilovine, katerim so znali dati vse mogoče oblike. Delavnice za izrezano pohištvo in podobe so tudi zastopane. Žgano slikarstvo z narodnimi motivi zastopajo znane tvrdke Višnar in Sirc iz Jesenic na Gorenjskem, katere so zastopane tudi v Ljubljani. Tudi tvornico tehtnic ima Maribor in sicer to je tvrdka Žnider, ki kaže že jako razveseljive napredke na tem polju. "Produktivna zadruga mizarskih mojstrov" v Mariboru nam dokazuje, da zna izdelovati tudi najbolj luksuzno pohištvo, tako da lahko tekmuje s pohištvo dunajskega izvora. Le cene so pretirane, posebnost, če pomislimo, da je vse domač pridelek, tako da bo glede cen le težko konkurirati z inozemstvom. Tudi za čebelarje vidimo nekaj novega in sicer planinske panje g. Podgorška iz Brega pri Ptuj, ki je izumil nov panj za 4 čebelarске roje. "Central", tvrdka za mazila in čistila za usnje je lepo napredovala, ker je v stanu pridelovati mazila za najrazličnejša usnja. Attemsova tvornica lesenih klinčkov za čevljarje, nam kaže, kako izdeluje vsakovrstne klinčke po ameriškem sistemu. "Velika zagrebška kemična tvornica Danica" je tudi častno zastopana s svojimi kemičnimi proizvodi in umetnimi gnojili. Na polju otroških igrar se vidi tu lepa inicijativa tvrdke "Lutka", ki izdeluje otroške igrare in konkurira z nemškimi tovarnami v Nürnbergu in drugod. Velikega pomena je tudi tvornica čokolade "Šana". Hoče pri Mariboru, ki nam predločuje velikansko napredek te panoge mariborske industrije. "Bračo", prva jugoslovenska tovarna barvnih trakov za pisalne stroje in indigo-papirja, je menda edina te vrste v Jugoslaviji in je razstavila svoje izdelke, ki kažejo velik korak naprej proti emancipaciji od inozemstva. Tovarna zamaškov "Konegger" je tudi častno zastopana na tej razstavi. Končno naj še omenim tvrdko "Perhavec & Valjace", ki izdeluje razne vinske destilate, likerje in sirupe. Prvo zajčje-rejsko društvo za Slovenijo v Mariboru nam predstavlja najboljše pasme domačih zajcev (kuncev) in tudi ker se lahko izdeluje iz zajčjih kožuhov. Vidimo razstavljene raznovrstne predmete iz teh kožuhov, ki lahko nadomestujejo najfinije kože. To društvo si je postavilo za cilj pospešiti zajčerejo v Sloveniji in razširiti najboljše vrste domačih zajcev med slovensko ljudstvo, ki bo gotovo imelo lepe dohodke od zajčereje, ker bo enkrat spoznalo njihovo vrednost.

Zelo mučen vtis na obiskovalca te razstave pa napravijo rezervirani prostori za to ali ono tvrdko, ki so pa še prazni. Kaj pomeni to? Ako je to na Ljubljanskem sejmu, na katerega prihaja blago od daleč, je to nekaj navadnega, ko se z današnjimi prevoznimi okoliščinami ne more z gotovostjo računati in je treba tedaj tu upoštevati zamude. A tu pa bodo gotovo drugi vzroki! Največje in najbolj važne tvrdke in tovarne pogrešamo letos, medtem ko so bile na prejšnjih razstavah v Mariboru močno zastopane. Izgleda to kot nekaj bolj kot letošnje razstave. To nasprotovanje je bilo morda tudi umljivo in umestno, ker je bilo v skladu z razmerami, v katerih se nahajata danes obrt in industrija v Jugoslaviji. Kakor že znano, je nastala tam, in posebno še v krajih, v katerih se je po vojni industrija tako močno razvila, kriza, ki je jako nevarna nadaljnjemu razvoju industrijskih podjetij in to pa vsled pomanjkanja kapitala. Ves domači kapital se je uporabil za nove zgradbe, tovarne itd., tako da je bila kriza prej ali slej neizogibna. Vseled tega so morali industrijski "skriti izdatke in ne morejo vzdrževati "štanov" na raznih razstavah in sejnih. Ker pa ima Mariborska razstava, kakor že omenjeno, le lokalni pomen, je naravno, da so tvrdke razstavile svoje izdelke v Ljubljani, Zagrebu ali Beogradu, ali pa še celo v inozemstvu, koder so letos povsod sejni.

Letos je pač bila to šola za Mariborsko razstavo, ki pa kakor vsaka tudi nekaj stane. Prihodnji bodo odgovorni faktorji gotovo bolj temeljito obračunali z danimi gospodarskimi razmerami.

Narodni gospodar.

To in ono Intarzijske

Marsikdo je prvič v življenju videl na tolminski razstavi intarzijske. — Da so mu ugajale, je zaslug g. Peternele, kajti njegovo delo je res vredno občudovanja. Znanje so bile intarzijske že Egiptčanom in sodobnim narodom — Egiptovski muzej v Parizu hrani približno 3000 let star kraljevi prestol, ki je bogato okrašen z intarzijami iz slonove kosti. — Umetnost je dobila svoje sedanje ime šele v 13. in 14. stoletju v dobi protorenesanse. — Pečali so se z njo menih lombardskih samostanov, ki so po vzorcu mozaikov okraševali cerkvene naosnice in kletalnike s slikami in alegorijami iz svetopisemskega življenja. — Iz te dobe so nam znani umetniki — intarzniški Manziolo, Nuti ter Domenico del Coro. — Šele v 15. stoletju je našla

umetnost tudi izven samostanskih zidov odmeva. — Bazili iz Siene — čigar intarzijske so posnete tudi na dunajskem umetniškem muzeju. V 16. stoletju imamo umetnike Pantaleone de Morebis, Fra Giovanni, da Verona in Fra Damiano da Bergamo, — Francoisi "marqueteriji" so Mace, André Charles Bouille, Gallé iz Nancy-ja, Tirolci iz Merana Pösel, Bilider, Nemci Flötner, Beck, David Röntgen itd. Tehnika intarzij je bila najbrže v vseh časih ista, samo orodja so se sčasom izboljšala — tudi je nadomestil slonovo kost les, kovine in usnje. — Dočim so v srednjem veku izžagali umetniki sami z ročnimi žagami po 3—4 mm debele furnirje iz masivnih blokov (žage so bile znane že pač tisoč let pred Kristusom, toda v boljši formi jo najdemo šele l. 1322 v Angliji) in to po večini iz evropskega lesa, so dandanes intarzniškom na razpolago furnirji vsakovrstnega lesa v vseh mogočih barvah. — Istotako mu dandanes ni treba izrezljati iz furnirja posameznih koščkov z nožem, ampak si lahko pomaga s tenkimi žagami (Laubsäge do 0.2 mm debele). Izžagejo se temnejše konture tudi danes še z razbeljenim peskom. — Furnir ne sme biti pretenak in ne prozoren, boljši od luščenih in krajin furnirjev so žagani, seveda se morajo primerno izbrati in po potrebi polirati. — Da po dobi nepoliran les s časom vedno lepše naravne nianse, o tem nam pričajo intarzijske prejšnjih stoletij. F. Münih.

Kakaj spimo slabo na levi strani?
Znano je, da spimo nemirno in nas preganjajo hude sanje, ako ležimo in zaspiamo na levi. Po spancu se potem tudi često pojavijo bolečine v hrbtu. Vse to izvirja iz lege srca. Če leži celo telo na levi, kjer je večina srca, se nagne srce nekoliko na levo. Pri tem pa pritiska na želodčno prepono; nadalje se preveč raztegnejo velike žile, ki vodijo od srca, in se razdražijo živci, ki peljejo k srcu. Razen tega pa je večina ljudi desničarjev in se pri njih vsled tega bolj razvije leva stran možgan. Da pa se možgani odpočijejo, je treba, da se pojavi v njih malo pomanjkanje krvi. Kri pa odteka od možganov tam lažje k srcu, čim manj je srce obteženo. Če pa ležimo na levi strani, ovira pritisk na srce dotok krvi iz glave. Temu se pridružuje še druga ovira. Če leži glava na levi, se stisnejo žile v glavi, ki vodijo k srcu. Kri se torej ustavlja. Vseled tega pa se ustavlja tudi v levi polovici možgan, ki je ravno najbolj potrebna odтока. Odtod izvirajo hude sanje in pa onemoglost pri prebujanju.

Rimski filozof Seneka pravi: "So ljudje, ki noč zamenjavo z dnem in vsled večerajšnjega krokanja ne odprejo oči, dokler ne nastopi noč", ko zopet začnejo piti. In vendar so ti ljudje prepričani, da delajo pametno. Ali res delajo pametno?

Zobozdravnik
dr. Lojz Kraigher
specialist za bolezni v ustih in za zobeh
sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila
v Gorici, na Travniku 20 (Piazza della Vittoria 20)
od 9-12 in od 3-5.

Trgovsko-obrtna zadruga
v Trstu
registrovana zadr. z neomejenim jamstvom
Via Pier Luigi da Palestrina 4, pritličje
Obrestuje navadne hranilne vloge po
5%
Večje vloge, vezane na odpoved po dogovoru.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun
15% v DINARJIH
ter jih obrestuje pod najboljšimi pogoji.
Trgovcem otvarja tekoče čekovne račune
Posoja hranilne pušice na dom.
Daje posojila na poroštvo, zastavo
vrednostnih papirjev ali dragocenosti.
Uradne ure od 9-1 zj. od 1/2-1/6 pop.
Poštno hranilni račun št. 11/1337. Tel. 16-04.

Kupimo vsako množino

RUJA (sommacco)

v našem skladišču v Trstu, Via S.S. Martiri 6. — — —
Za pogajanja naj se interesi obrnejo na naš urad: Prosta luka 4, tel. 1872
BEHR & Co. nasledniki - TRST

Duševna in telesna slabost

utrujenost živcev, nevrasenosti, se zdravi s Sirofoslit-om, ki ga izdeluje lekarna "Alla Madonna della Salute", Trst, Campo S. Giacomo. Dobiva se v vseh lekarnah.

TVRDKA

L. ROMMEL

se je preselila v
VIA DELLA ZONTA 4

Zlato, srebro, krone, platin, zobovje
kupi

Zlatarna Albert Povh
Trst, Via Mazzini 46 (25)

Popolnoma varno nalezite denar v
LJUBLJANSKI
POSJOJILNICI

r. z. z. o. z.
ki posluje
v novo preurejenih prostorih
Mestni trg 6 v Ljubljani Mestni trg 6
Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje
najugodnejše 36/1
ter jih **izplačuje takoj** brez odpovedi. — Večje vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru.

PONDELJEK
15. septembra
Novi tečaji jezikov
ŠOLA BERLITZ
Zasebne in skupne lekcije
via Terra bianca N. 21 — Trst
Vpisovanja dnevno od 9-21.

Ne delate prav

ako greste v lekarno in vprašate samo "čokoladni bonbon proti glistam". — Vprašati morate "čokoladni bonbon "ARRIBA", katerega dobite v vsaki lekarni.
Prodaja se v zelenih zavitkih in stane eno liro.

AVTOMOBILSKA PROGA

Trst - Bazovica - Padriče - Trebče
OB DELAVNIKI: Iz P. Oberdan ob 12— in 18-15
Iz Trebič ob 6-15 " 13-15
OB PRAZNIKI: Iz P. Oberdan ob 12— in 18-30
Iz Trebič ob 7—, 13-15 in 17-30

NB. Ob delavnikih edina cena L 3—.
550 Podjetje ROMOLO BRURELLI.

Steklene šipe

vsake vrste in mere. Prodaja na debelo in drobno. — Postrežba na dom. Cene zmerne. — Piazza Oberdan 3 (Hotel Europa) telefon 44-23. 17

PETE PODPLATI

PALMA

iz pristnega kaučuka. 32
„PALMA“ Trst, Via Coroneo 9.

Najstarejši slovenski denarni zavod.
Tržaška posojilnica in hranilnica
registrovana zadruga z omejenim poroštvom
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torrebiana števil. 19, I. n.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje
po 4%
večje in stalne vloge po dogovoru.
Daje posojila na vknjižbe, menjice, zastave in osebne kredite. — Obrestna mera po dogovoru.
Uradne ure za stranke od 9 do 13.
Ob nedeljah in praznikih je urad zapr.
Št. telef. 25-67. 8

BANCA ADRIATICA

Ustanovljena leta 1905.

Delniška glavica Lit. 15.000.000.— popolnoma vplačana.
Glavni sedež: TRST, Via S. Nicolò 9 (Lastna palača).
Podružnice: ABBAZIA — FIUME — MILANO — ZARA.

Eskomptira trgovske menice. Daje predujme na blago, vrednostne papirje.

Jamči italijanske kredite v Jugoslaviji in jugoslovenske kredite v Italiji ter eskomptira tozadevne akcepte.

Otvorja akreditivne za nakup blaga. Inkasira menice in račune. Kupuje in prodaja dinarje in druge valute. Izvršuje nakazila v dinarjih na vseh trgih Jugoslavije.

Sprejema vloge v Lirah in Dinarijih ter jih obrestuje najbolje po dogovoru. — Sprejema vloge na višnje knjižice ter jih obrestuje po 4% netto.